

นิพนธ์ต้นฉบับ

Original Article

Factors affecting the alcohol consumption behavior among people in Ta sub-district, Khuntan District, Chiangrai Province

Jutharat Cheanjai*

Suthichai Sirinual**

*School of Medicine, University of Phayao

**School of Public Health, University of Phayao

Received: December 30, 2023 | Revised: April 3, 2024 | Accepted: April 29, 2024

Abstract

This survey research aimed to 1) study the alcohol consumption behaviors and 2) study the factors that affect the alcohol consumption behaviors among people in Da subdistrict. The sample were 18 to 59 years old. 360 participants were randomized by simple random sampling, data collected by using questionnaires, analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson Correlation Coefficient, Biserial Correlation and Multiple Regression Analysis.

The result revealed that most were females (56.10%), aged at 30 to 44 years (37.00%), status married (49.40%), education level at bachelor's degree or higher (32.50%), employed (32.50%), average income at 10,000 baht or higher (28.30%), had debts under 5,000(70.00%), alcohol affect to work and daily life(28.30%), did not have any underlying disease(85.00%), knowledge at good level(\bar{x} =12.10, SD.=3.32), attitudes were at a moderate (75.83%), perceived of self-efficacy were at a moderate (73.89%), familial relationships were at a moderate (76.95%), and access to alcohol was at a moderate (72.20%) had social and familial support at a moderate (72.22%), consumption behaviors level at 2 degree (24.00%) and factors that could predict alcohol consumption behavior among people of Ta Subdistrict at 17.40% including gender, alcohol access, and social and family support. ($R^2 = 0.174$, Adj. =0.167, F =25.008, Sig < 0.001)

Correspondence: Suthichai Sirinual

E-mail: suthichai.si@up.ac.th

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของประชาชนในเขตตำบลตำ อำเภอบึงนาราง จังหวัดเข็ยงราย

จุฑารัตน์ ชื่นใจ*

สุทธิชัย ศิรินวน**

*คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

**คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

วันรับ: 30 ธันวาคม 2566 | วันแก้ไข: 3 เมษายน 2567 | วันตอบรับ: 29 เมษายน 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจ (survey Research) นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ 2) ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนในเขตตำบลตำ อำเภอบึงนาราง จังหวัดเข็ยงราย ประชากรคือ ประชาชนอายุ 18 ปี ถึง 59 ปี ในพื้นที่ตำบลตำ อำเภอบึงนาราง จังหวัดเข็ยงราย ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 360 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Pearson Correlation Coefficient, Biserial Correlation และ Multiple Regression Analysis

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 56.10) อยู่ในช่วงอายุ 30 - 44 ปี (ร้อยละ 37.00) สถานภาพสมรส (ร้อยละ 49.40) ระดับการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาตรีขึ้นไป (ร้อยละ 32.50) ประกอบอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 32.50) รายได้เฉลี่ย 10,000 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 28.30) ภาระหนี้สินต่ำกว่า 5,000 (ร้อยละ 70.00) ได้รับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านการงานและการใช้ชีวิตประจำวัน (ร้อยละ 28.30) ไม่มีโรคประจำตัว (ร้อยละ 85.00) มีความรู้อยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 12.10$, $SD = 3.32$) มีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 75.83) มีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 73.89) มีสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 76.95) มีการเข้าถึงแอลกอฮอล์อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 72.20) มีแรงสนับสนุนทางสังคมและครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 72.22) มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับ 2 (ร้อยละ 24.00) และปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริมที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนในเขตตำบลตำ ได้ร้อยละ 17.40 ได้แก่ เพศชาย การเข้าถึงแอลกอฮอล์ และแรงสนับสนุนทางสังคมและครอบครัว ($R^2 = 0.174$, $Adj.R^2 = 0.167$, $F = 25.008$, $Sig < 0.001^{**}$)

ติดต่อผู้พิมพ์: สุทธิชัย ศิรินวน

อีเมล: suthichai.si@up.ac.th

Keywords

Alcohol beverage

Behaviors

Alcohol consumption

คำสำคัญ

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์

พฤติกรรม

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

บทนำ

การดื่มสุร่าเป็นปัญหาทางสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศไทยและปัญหาในระดับนานาชาติ โดยประชากรประมาณ 2 ล้านคนทั่วโลก มีแนวโน้มการดื่มสุร่ามากขึ้น และยังส่งผลให้คนทั่วโลกเสียชีวิตประมาณ 2.5 ล้านคนต่อปี ในสังคมไทยผู้ดื่มส่วนใหญ่ ร้อยละ 71.2 เชื่อว่าการดื่มสุร่าเป็นเรื่องปกติและในภาพรวมของประเทศไทยพบความชุกของนักดื่มไทยเท่ากับร้อยละ 46.4¹ จากการสำรวจประชากรไทยที่อายุ 15 ปีขึ้นไปจำนวน 57 ล้านคนทั่วประเทศ เริ่มดื่มสุร่าที่อายุเฉลี่ย 19.4 ปี สำหรับหญิงเริ่มดื่มเฉลี่ยที่อายุ 24.5 ปี² องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้จำแนกพฤติกรรมการดื่มสุร่าตามลักษณะการดื่มสุร่าและพฤติกรรมที่ประเมินจากอาการ และอาการแสดงของการติดสุร่า ปริมาณ การดื่ม พฤติกรรมที่เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดื่มสุร่า ได้เป็น 4 พฤติกรรม คือ 1.พฤติกรรมการดื่มแบบมีความเสี่ยงน้อย (low risk drinking) เป็นการดื่มที่ไม่เกิน 2 ดื่มมาตรฐานต่อวันเทียบเป็นเหล้า 40 ดีกรีไม่เกิน 60 มิลลิลิตร เบียร์ประมาณ 1.5-2 กระป๋อง และมีวันที่ไม่ดื่มเลยอย่างน้อย 2 วันใน 1 สัปดาห์ 2.พฤติกรรมการดื่มแบบเสี่ยง (hazardous drinking) เป็นลักษณะที่ทำให้ผู้ดื่มเพิ่มความเสี่ยงที่จะเกิดผลเสียในด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตและสังคม เปรียบเทียบเป็นปริมาณการดื่มคือการดื่มมากกว่า 4 ดื่มมาตรฐานต่อวัน เบียร์ชนิดแรงไม่เกิน 3 กระป๋อง เหล้า 40 ดีกรีไม่เกิน ¼ 3.พฤติกรรมการดื่มแบบมีปัญหา (harmful drinking) เป็นลักษณะของการดื่มที่ผู้ดื่มได้รับผลเสียซึ่งอาจจะเป็นผลเสียต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิต หน้าที่การงาน หรือสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น 4.พฤติกรรมการดื่มแบบติด (alcohol dependence) เป็นลักษณะของการดื่มที่ผู้ดื่มมักจะใช้เวลาส่วนใหญ่ในการดื่มทำให้ความรับผิดชอบหน้าที่ต่างๆบกพร่องไป เช่น การงานหรือครอบครัว และไม่สามารถควบคุมการดื่มทั้งปริมาณ ความถี่ หรือไม่สามารถหยุดดื่มได้³

เมื่อจำแนกรายภูมิภาค พบว่า ภูมิภาคที่มีความชุกของนักดื่มทั้งในกลุ่มผู้ใหญ่ทั่วไปและกลุ่มวัยรุ่นสูงมากกว่าพื้นที่อื่นๆ ได้แก่ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 35.4 และ 32.8 สำหรับความชุกของนักดื่มในประชากรผู้ใหญ่ และร้อยละ 19.0 และ 16.8 สำหรับความชุกของนักดื่มในประชากรวัยรุ่นตามลำดับ) สำหรับประเด็นสถานการณ์รายจังหวัดพบว่า จังหวัดที่มีความชุกของนักดื่มในประชากรผู้ใหญ่ (อายุ 15 ปี ขึ้นไป) สูงสุดส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ เชียงราย (ร้อยละ 45.3) รองลงมาคือลำพูน (ร้อยละ 44.1) พะเยา (ร้อยละ 44.0) น่าน (ร้อยละ 42.4) และสุรินทร์ (ร้อยละ 40.6) ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าประชากรเกือบครึ่งหนึ่งของจังหวัดดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งนับว่าสูงมากเมื่อเทียบกับ 5 ลำดับ ต่ำสุด ได้แก่ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล และสงขลา⁴

สุร่าหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสารเสพติดให้โทษชนิดหนึ่ง การดื่มสุร่าอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อร่างกายและผลกระทบต่างๆต่อครอบครัวและสังคมได้ เริ่มตั้งแต่การเกิดภาวะการเมาสุร่า (alcohol intoxication) ซึ่งเกิดขึ้นจากการดื่มในปริมาณที่มากเกินไป ทำให้ร่างกายและจิตใจผิดปกติไป

จากเดิม จนกระทั่งการเป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง นอกจากนี้แอลกอฮอล์ยังเป็นปัจจัยเสี่ยงของความเจ็บป่วยต่าง ๆ อีกหลายโรค เช่น โรคตับแข็ง โรคของระบบหัวใจและหลอดเลือด โรคมะเร็ง และโรคทางจิตประสาท เป็นต้น และเป็นที่น่าอนงว้าย่อมส่งผลต่อสังคมจากการเกิดอุบัติเหตุทางถนนหากผู้บริโภคดื่มแล้วขับ รวมไปถึงการทะเลาะวิวาทและการทำร้ายร่างกายได้ จากการศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่เป็นสาเหตุของภาวะโรคและการบาดเจ็บของ ปี 2564 ของสำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ พบว่าปัจจัยเสี่ยง อันดับ 1 ของการสูญเสียปีสุขภาวะในเพศชายมาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 15.7 ซึ่ง ทำให้เกิดการสูญเสียปีสุขภาวะที่ปรับด้วยความพิการ (Disability adjusted life years, DALYs) ถึงประมาณ 506,000 DALYs จึงเป็นความเร่งด่วนของประเทศในการหามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหากจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์⁵

จากการสำรวจพบว่า⁶ พื้นที่ตำบลตำ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดชัยภูมิ มีจำนวนร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพิ่มขึ้นทุกปี รวมไปถึงร้านอาหารและร้านกาแฟที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร่วมด้วยมีเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก และจากการเพิ่มขึ้นของร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น ทำให้ประชาชนเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่ายมากขึ้น เห็นได้จากการสำรวจร้านค้าในชุมชนประจำปี โดยในปี 2563 มีร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และร้านขายของชำที่มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวนทั้งหมด 53 ร้าน แบ่งเป็นร้านชำ 40 ร้าน และร้านอาหาร 13 ร้าน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2562 ถึง 5 ร้าน ในปี 2564 มีร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และร้านขายของชำที่มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวนทั้งหมด 60 ร้าน แบ่งเป็นร้านชำ 48 ร้าน และร้านอาหาร 12 ร้าน ปี 2565 มีร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นจากเดิมในปี 2564 อีก 5 ร้าน ซึ่งเป็นร้านอาหารที่มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้มีวัยรุ่นเข้าไปใช้บริการเป็นจำนวนมาก ซึ่งบางร้านไม่มีป้ายเตือนห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของประชาชนพื้นที่ตำบลตำ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดชัยภูมิ เพื่อนำมาแก้ปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เพิ่มขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนในเขตตำบลตำ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนในเขตตำบลตำ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาถึง พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของประชาชนในเขตตำบลตำ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดชัยภูมิ ตามรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนอายุ 18 ปี ถึง 59 ปีทั้งชายและหญิง ในพื้นที่ ตำบลตำ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดชัยภูมิ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ ประชาชนอายุ 18 ปี ถึง 59 ปีทั้งชายและหญิง ในพื้นที่ตำบลตำ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดชัยภูมิ ทั้งหมดจำนวน 360 คน ได้จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง

$$\begin{aligned} \text{จากสูตร} \quad n &= \frac{N}{1 + Ne^2} \\ \text{เมื่อ} \quad n &\text{ แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง} \\ N &\text{ แทน ขนาดของประชากร} \\ E &\text{ แทน ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง} \\ &\text{กำหนดให้ค่า } e = 0.05 \\ \text{แทนค่า} \quad n &= \frac{3,674}{1 + 3674 \times (0.05)^2} \\ &= 360 \text{ คน} \end{aligned}$$

ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากจาก ประชากรอายุ 18 - 59 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลตำ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดชัยภูมิจนครบตาม จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวน วรรณกรรมและเอกสารประกอบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาค้นคว้าจาก เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวบรวมข้อมูล นำกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ที่กำหนดขอบเขต โดยผู้วิจัยได้แบ่งแบบประเมินออกเป็น 8 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานด้านปัจจัยส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนที่ 3 ทักษะการรับรู้เกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนที่ 4 การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการควบคุมตนเอง ส่วนที่ 5 สัมพันธภาพในครอบครัว ส่วนที่ 6 การเข้าถึง แอลกอฮอล์ ส่วนที่ 7 แรงสนับสนุนทางสังคมและครอบครัว ส่วนที่ 8 แบบประเมิน AUDIT ฉบับประเมิน ด้วยตนเอง (alcohol use disorder identification test หรือ AUDIT)

สถิติที่ใช้

ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Pearson Correlation Coefficient, Biserial Correlation และ Multiple Regression Analysis

ผลการศึกษา

ข้อมูลทั่วไป

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 56.10) อยู่ช่วงกลุ่มอายุ 30-44 ปี (ร้อยละ 37.0) มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 49.40) มีระดับการศึกษาอยู่ที่ชั้นปริญญาตรีขึ้นไป (ร้อยละ 32.50) ประกอบอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 32.50) มีรายได้เฉลี่ย 10,000 บาท (ร้อยละ 28.30) มีภาระหนี้สินต่ำกว่า 5,000 บาท (ร้อยละ 70.00) ประสบการณ์การได้รับผลกระทบจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ พบว่า มีผลกระทบต่อการทำงาน/การใช้ชีวิตประจำวันมากที่สุด (ร้อยละ 28.30) ไม่มีโรคประจำตัว (ร้อยละ 85.00)

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม และพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ด้านปัจจัยนำ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 44.70) มีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 75.83) และมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 73.89) **ด้านปัจจัยเอื้อ** พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 76.95) และมีการเข้าถึงแอลกอฮอล์อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 72.20) **ด้านปัจจัยเสริม** พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีแรงสนับสนุนทางครอบครัวและสังคมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 72.22) และ**ด้านพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์** พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์แบบที่มีความเสี่ยงระดับที่ 1 คือ มีความเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายน้อย คิดเป็นร้อยละ 46.00

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์แบบที่มีความเสี่ยงระดับที่ 1 คือ มีความเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายน้อย คิดเป็นร้อยละ 46.00 รองลงมาคือพฤติกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์แบบที่มีความเสี่ยง ระดับ 2 คือมีความเสี่ยง คิดเป็นร้อยละ 24.00 ระดับ 3 คืออันตราย คิดเป็นร้อยละ 20.0 และพฤติกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์แบบที่มีความเสี่ยงระดับ 4 ติดสุรา คิดเป็นร้อยละ 10.00 ตามลำดับ รายละเอียดดังตาราง 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามพฤติกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ (N=360)

ระดับพฤติกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับ 1 มีความเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายน้อย	165	46.00
ระดับ 2 มีความเสี่ยง	88	24.00
ระดับ 3 อันตราย	71	20.00
ระดับ 4 ติดสุรา	36	10.00
รวม	360	100.00

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนตำบลตำ อำเภอนาน้อย จังหวัดเชียงราย

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ปัจจัยนำประกอบด้วย เพศมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเพศหญิงดื่มมากกว่าเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับน้อย ($r=-0.297$ $p<0.001$) อายุมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยผู้ที่มีอายุมากกว่าผู้ที่อายุน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับน้อย ($r=-0.137$ $p=0.005^*$) การศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยในระดับอนุปริญญามีการดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าระดับการศึกษาอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับน้อย ($r=0.091$ $p=0.042^*$) อาชีพมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยอาชีพเกษตรกรรกรกมีน้อยกว่าอาชีพอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับน้อย ($r=-0.096$ $p=0.034^*$) ประสบการณ์การได้รับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยปัญหาครอบครัว/ทะเลาะวิวาททำให้มีการดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มมากขึ้นกว่าผลกระทบด้านอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับน้อย ($r=0.123$ $p=0.010^*$) ปัจจัยเอื้อ มีทัศนคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับน้อย ($r=0.128$ $p=0.007^*$) สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับน้อย ($r=0.091$ $p=0.043^*$) การเข้าถึงแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($r=0.298$ $p<0.001^{**}$) ปัจจัยเสริม ได้แก่ แรงสนับสนุนทางสังคมและครอบครัว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($r=0.167$ $p=0.050^*$) รายละเอียดตาราง 2 ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนตำบลตำ โดยใช้สถิติ Pearson's Product Moment Correlation Coefficient และ Biserial Correlation

ตัวแปรที่ศึกษา	พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	
	(r)	(p)
ปัจจัยนำ		
เพศชาย (เพศหญิง เป็นกลุ่มอ้างอิง)	-0.297	0.000**
อายุ	-0.137	0.005*
การศึกษา		
อนุปริญญา (ไม่ได้เรียนหนังสือ เป็นกลุ่มอ้างอิง)	0.091	0.042*

อาชีพ

เกษตรกร(รับจ้าง เป็นกลุ่มอ้างอิง)	-0.096	0.034*
ประสบการณ์การได้รับผลกระทบจากการตีเครื่องตีม	0.123	0.010*
แอลกอฮอล์		
ปัญหาครอบครัว/ทะเลาะวิวาท(คนที่ไม่มีปัญหาทะเลาะ วิวาท เป็นกลุ่มอ้างอิง)		
ปัจจัยเอื้อ		
ทัศนคติ	0.128	0.007*
สัมพันธภาพในครอบครัว	0.091	0.043*
การเข้าถึงแอลกอฮอล์	0.298	0.000**
ปัจจัยเสริม		
แรงสนับสนุนทางสังคมและครอบครัว	0.194	0.000**

หมายเหตุ: *Significant at p-value < 0.05, **Significant at p-value < 0.001

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน
ตำบลตำ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดชัยภูมิ

การศึกษาครั้งนี้ พบว่า ตัวแปรที่ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ของประชาชนตำบลตำคือ ปัจจัยนำ ได้แก่ เพศชาย(X1) (p-value <
0.001) ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ การเข้าถึงแอลกอฮอล์ (X2) (p-value < 0.001) และปัจจัยเสริม ได้แก่
แรงสนับสนุนทางสังคมและครอบครัว (X3) (p-value = 0.049)

โดยเพศชายจะมีพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์น้อยกว่าเพศหญิง -5.12 คะแนน
ประชาชนที่มีคะแนนการเข้าถึงแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น 1 คะแนนจะมีการตีเครื่องตีมแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น
2.41 คะแนน และประชาชนที่ได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมและครอบครัวในการตีเพิ่มขึ้น 1 คะแนนจะ
มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มมากขึ้น 1.67 คะแนน

ซึ่งเขียนเป็นสมการการทำนายได้ดังนี้

$$Y=4.073 -5.129X_1 +2.414X_2 +1.676X_3$$

พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนตำบลตำ = 4.073-5.129 เพศชาย
+2.414 การเข้าถึงแอลกอฮอล์ +1.676 แรงสนับสนุนทางสังคมและครอบครัว รายละเอียดแสดงดัง
ตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนตำบลต้าโดยรวม

ปัจจัยพยากรณ์	B	S.E	β	t	Sig.
ค่าคงที่	4.073	3.726		1.093	0.275
ปัจจัยนำ					
เพศชาย (กลุ่มอ้างอิงคือ เพศหญิง)	-5.129	0.941	-0.265	-5.448	0.000**
ปัจจัยเอื้อ					
การเข้าถึงแอลกอฮอล์	2.414	0.469	0.256	5.152	0.000**
ปัจจัยเสริม					
แรงสนับสนุนทางสังคมและ ครอบครัว	1.676	0.850	0.098	1.971	0.049*

$R^2 = 0.174$. , Adj. $R^2 = 0.167$. , F =25.008 , Sig =0.001** .

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .005

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

สรุปผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 56.10) อยู่ช่วงกลุ่มอายุ 30-44 ปี (ร้อยละ 6.10) มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 49.40) มีระดับการศึกษาอยู่ที่ชั้น ปริญญาตรีขึ้นไป (ร้อยละ 32.50) ประกอบอาชีพ (ร้อยละ 32.50) มีรายได้เฉลี่ย 10,000 บาท (ร้อยละ 28.30) มีภาระหนี้สิน ต่ำกว่า 5,000 บาท (ร้อยละ 70.00) ประสบการณ์การได้รับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่ามีผลกระทบต่อการทำงาน/การใช้ชีวิตประจำวันมากที่สุด (ร้อยละ 28.30) ไม่มีโรคประจำตัว (ร้อยละ 85.00) โดยปัจจัยนำ ได้แก่ เพศ ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ การเข้าถึงแอลกอฮอล์ ปัจจัยเสริม ได้แก่ แรงสนับสนุนทางสังคมและครอบครัว สามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนตำบลต้า อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย ได้ร้อยละ 17.40

อภิปรายผล

พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ทัศนคติเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากการศึกษาพบว่า ทัศนคติมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนในเขตตำบลต้า อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่มีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไป สอดคล้องกับการศึกษาของ ณรงค์ ใจเที่ยง^๑ ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนในจังหวัดพะเยา พบว่าทัศนคติเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ

พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนในจังหวัดพะเยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม สามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนตำบลต้า อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยนำบางตัวแปรเป็นปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ ประชาชนตำบลต้า โดยสามารถอธิบายตัวแปรที่มีความสำคัญได้ดังนี้

ปัจจัยนำ ได้แก่ เพศ จากการศึกษาพบว่าเพศหญิง มีความสัมพันธ์และสามารถทำนาย พฤติกรรมทางลบ ต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนในเขตตำบลต้า อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย เนื่องจากเพศมีความแตกต่างกันซึ่งเพศหญิงมีพฤติกรรมการเข้าสังคมและ รวมกลุ่มสังสรรค์ หลังจากเสร็จจากการทำงานในแต่ละวัน สอดคล้องกับการศึกษาของ สุจิตตา ฤทธิมนตรี⁹ และคณะ ได้ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนแห่งหนึ่งของจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าเพศมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ในช่วงวัยกลางคนมีสัดส่วนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ การเข้าถึงแอลกอฮอล์ จากการศึกษาพบว่า การเข้าถึงแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์ และสามารถทำนายพฤติกรรมทางบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนในเขตตำบลต้า อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย พบว่าประชาชนในพื้นที่ตำบลต้ามีการเข้าถึงแอลกอฮอล์อย่างต่อเนื่อง อาจเป็นเพราะว่า มีปริมาณสถานบันเทิง ร้านนั่งดื่ม ร้านขายของชำ ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ตรงตามวันและเวลาที่รัฐบาลกำหนด และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีขายตามร้านอาหารมากขึ้น อาทิเช่น ร้านชาบู หมูกระทะ ร้านกาแฟ ร้านอาหารตามสั่ง จึงทำให้ง่ายแก่การเข้าถึงแอลกอฮอล์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชิวฮวย แซ่ลิ้ม¹⁰ ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่าการเข้าถึงแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น มหาวิทยาลัยมหิดล

ปัจจัยเสริม ได้แก่ แรงสนับสนุนทางสังคมและครอบครัว จากการศึกษาพบว่าแรงสนับสนุน ทางสังคมและครอบครัว มีความสัมพันธ์และสามารถทำนายพฤติกรรมทางบวก ต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนในเขตตำบลต้า อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ตำบลต้ายังมีแรงสนับสนุนทางสังคมมากขึ้นยังทำให้มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ภูเมธ ธรรมคำภีร์¹¹ ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนในพื้นที่เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่าแรงสนับสนุนทางสังคมและครอบครัว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนในพื้นที่เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพในการเจาะจงกลุ่มที่ดื่มเป็นประจำ เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่แม่นยำ เฉพาะในกลุ่มที่ดื่มหนักหรือดื่มเป็นประจำ รวมไปถึงการวิจัยในผู้ที่ติดสุราและการใช้สารเสพติดไปด้วย
2. ควรมีการให้สุขศึกษาหรือการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้เห็นโทษของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเหมาะสมกับบริบทในพื้นที่
3. ควรมีการสำรวจร้านค้าหรือร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเพิ่มมาตรการการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตามช่วงเวลาที่ยุทธศาสตร์กำหนดอย่างเคร่งครัด

เอกสารอ้างอิง

1. Centre For Alcohol Studies 2022: Report on the status of alcoholic beverages in Thai society for the year 2023 (EBOOK-situation-64) (Internet) <https://cas.or.th/?p=10465>
2. World Health Organization (WHO) (2017): Alcohol :(Internet) <https://www.who.int/>
3. Department of Health Service Support, Ministry of Public Health ,Chang Behavior ,Health Education Division , (Internet): <https://www.nupress.grad.nu.ac.th/>
4. ThaiHealth Health promotion (Internet): <https://www.thaihealth.or.th/>
5. Health Education Division (2020), Strategies for promoting health literacy and health behavior (Internet) <http://www.hed.go.th/>
6. Pranate Health Promoting Hospital,JHCIS Proqram Health consumer Protection 2021
7. AUDIT (alcohol use disorder identification test or AUDIT) World Health Organization Department of Mental Health and Substance Dependence 2001(Internet) : <https://dmh-elibrary.org/items/show/1209>
8. Narong Chaitiang. The factors Associated with Alcohol Consumption Behavior among People in Phayao Province: University of Phayao: Journal of Safety and Health: Vol. 12 No. 2 May-August : 2019
9. Sujitta Ritmontree. Alcohol drinking behavior in a community of Kalasin province [dissertation] : Khon Kaen University :2021
10. Siwhuay Saelim. Factors Related to Alcohol Drinking Behavior of Adolescents: Faculty of Nursing: Mahidol University, Nakhon Pathom :2015
11. Phumesh Thammakhaphi. Factors affecting alcohol drinking behavior of the people in Saensuk Municipal Area, Mueang District, Chonburi province: Burapha University: Chonburi: 2017